

KÉT MONDAT EGY CIGÁNYRÓL

Bal tenyerét vízszintesen fölfele tartva maga előtt, és jobb tenyerének élet merőlegesen a bal tenyér felezővonalára, ujjai tövére helyezve mondta a szomszéd, „egy kicsi kenyér”, és ekkor az élére állított tenyerét balra döntötte, „egy kicsi hús”, ekkor meg balra, „nem jobb-e”, kérdezte, nem egész egyértelmű mosollyal, amiből félig-meddig belülről legyőzött zavart, tudniillik hogy taníthat-e ő engem ekképpen, előadhat-e egy ilyen pedagógiai pantomimet, vagyunk-e már ilyen viszonyban mint új szomszédok, ugyanúgy ki lehetett olvasni, mint sunyin titkolt szándékot, mintegy támadást, a győztes magabiztosságát, hogy talált rajtam egy gyenge pontot, miután eddig lesben állt csak, s most már joggal tarthatja magát fölöttem állónak, ez a szemléltető mozdulat azonban engem a kelletnél is jobban zavarba ejtett, a tenyér szimbolikus kettévágása ugyanis olyan jól sikerült mozdulat volt, hogy nem pusztán szemléltetésként, hanem egyenesen ítéletként is érthető volt, mintha egy nyaktiló csapott volna le, vagy egy húsbárd, amely kérelhetetlen brutalitással kettévágja azt, ami korábban együtt volt, egyszóval ítéletet hirdet, óhatatlanul arra kellett gondolnom, bár erre csak később került sor, hogy valamilyen igazság birtokában beszélhet csak így, amiről meggyőződött, nem csak úgy mondja, még akkor is, ha csak annyiról volt szó, úgy látja, én túl sokat cigarettázom, mert az üres cigisdobozok valóban igen nagy bőségben voltak szanaszét szórva a kazánházban, ahol beszélgettünk, amiből nyilván keletkezhetett az a hatás, hogy túl sokat cigizek, ami igaz is, de ebből a megfigyeléséből, már ha ez volt az, a szétszórt cigisdobozok látványa, ami erre a határozott ítéletre készítette, én megint arra kellett gondoljak, hogy mintha túlságosan is indiszkrét figyelemmel méri fel a teret, elvégre is ő most a vendégem, még ha csak ebben a rendetlen kazánházban is, túl sokat merészel, mint ahogyan akkor is ez volt az érzésem, egy korábbi kazánházbeli beszélgetésünkön, amikor kérdésemre, hogy jól vannak-e, azt válaszolta, igen, csak a fia megfázott, mert nincs rendes cipője, én meg gondolkodni kezdtem, hogy nincs-e odaadható téli bakancsom, volt persze, de mégis becsapottnak éreztem magam, mikor később rájöttem, hogy ő már korábban észrevehette a leszakadt ajtajú szekrény aljába dobált

használt cipőket, amiknek én háttal álltam, tehát már akkor is mögém nézett, a háttérmet figyelte, nem engem, s hogy nem feltétlenül a szükség, nem is a fia meghűlése, hanem a mögöttem észrevett cipők készítették őt erre a válaszra, amely innen akár hazugságnak is tekinthető, hogy a fia beteg, mert nincs cipője, volt ebben valami *mesteri*, magamban mosolyogtam is később, amikor felidéztem, hogy a körülöttem abban a pillanatban megfigyelt tárgyakra tekintettel fogalmazza válaszáat, s hogy válasza így nem egyszerűen a kérdésemnek szól, hanem a mögöttem álló szekrénybe dobált tárgyakra is vonatkozik egyszersmind, hogy válaszában összegzi, amit maga körül lát, tehát a szituációnak beszél, amelynek foglya vagyok, s ezt a szituációt ő átfogóbban fogja át, reagál az anyagi viszonyokra is, s benne a cipőkre, amelyekről tudja már, hogy joggal formálhat rájuk igényt, a *szerezés ösztöne*, amely itt megnyilvánult, úgy látszik, még a *szükség*nél is elemibb, mert a szerezés nem a szükséghez, hanem a megszerezhető tárgyak horizontjához kapcsolódik, bármi is jó lehet valamire valakinek alapon, és mivel ekkor is megelőzött a figyelmével, sőt mintegy kijátszott engem, szintén érezhettem becsapottnak, nem is, inkább kijátszottnak vagy lassúnak magam, ráadásul érvem sem volt arra, hogy miért cigizek annyit, minden fölényemet, ami különben is csak az anyagi viszonyokból eredt, elveszítettem egy pillanatra ebben a vizslató ítéletben, megtévedt ember, saját értelmetlen önpusztító szenvedélyeinek a foglya, gondolhatta, noha én is gondolhattam volna, ha elég gyors vagyok, hogy haszonleső, a szerezés vágyának a foglya, csakhogy neki volt fedezete, a nyilvánvaló nyomor, ami az én szememben is feljogosította erre a vágyra, még ha tudni véltem is, éppen ebből a diadalmasan és rajtam mohón áttekintő figyelemből, mellyel legyőzött, és ugyanakkor gyanúba is keverte magát a szememben, noha nem tudhattam, hogy tudja, vagy legalábbis sejtí-e, hogy tudom, hogy különbség van szükség és vágy, szegénység és mőhóság között, még akkor is, ha van erkölcsi fedezete az embernek,

maga itt ne cigánykodjon, mondta a helyi tótumfaktum is, mert maguk idecigánykodták magukat, cigánymódra szerezték meg a házat, s különben is maguk mindig csak cigánykodnak, de én őszintén a szemébe mondom, cigánykodás nélkül, hogy magát itt nem látjuk szívesen, s mint ennek a községnek, ennek a magyar közösségnek a helyi tótumfaktuma, úgyszólván bulibasája azt is cigánykodás nélkül a szemébe mondom, hogy nincs magukra szükségünk, nem fogadjuk be, és nem tudjuk garantálni a biztonságukat, ha valami történne, a saját maguk érdekében ne cigánykodjanak hát itt nekünk, hanem mondják meg, mennyit kérnek a házért, s aztán menjenek el innen,

ahogy jöttek, csak cigánykodás nélkül, ilyesmiket mondott, csak sokkal hosszabban és a maga nemében ugyancsak mesterien felépített szónoklatban, amely már nem is szónoklat, inkább vádbeszéd volt, s amely pusztán a hangnemével is biztosítja bármilyen ésszerű válasz lehetetlenségét, és amit az ember csak kikérhet magának a székről felugorva vagy a széket egyenesen a helyi tótumfaktum pofájába vágva, hogy szálkásra szakadjon szét a szék is, meg a pofája is, és hogy mit érthetett cigánykodáson a helyi tótumfaktum, annak lehet valami köze ahhoz az *ügyességhez*, nevezzük az egyszerűség kedvéért csak így, amellyel kitapintotta a szétszórt cigis dobozokból a gyenge pontot, vagy ha tetszik, jellemhibát, amit mohón, igen, mohón ki is használt, vagy amellyel el akarta érni, hogy a saját jószágomnak, jószívűségemnek vagy segítőkészségemnek tudjam be később, amit ő már jó előre kiszámított, és, hogy úgy mondjam, beprogramozott, hogy még ha akartam volna se tudjam letagadni, van fölösleges cipóm az állítólagosan beteg fia számára, hisz ott vannak mögöttem a szekrényben, ez az ügyesség dühíthette föl a helyi tótumfaktumot is, akit szintén kész tények elé állított, mintegy kijátszott azzal, hogy tökéletesen, túlságosan is tökéletesen és jogszerűen intézték a házvásárt, egy másik ember segítségével, akire nem lehetett azt mondani, hogy cigánykodna, mert nem volt cigány, és egy másik hivatalnál, a megyeinél, ami ellen nem emelhetett szót a helyi tótumfaktum, mintha előre tudta volna, hogy ha nem így tenne, akadályokba ütközhetne, de hogy honnan tudhatta ezt, azt csak később értettem meg, amikor az általam kezdeményezett beszélgetés után, amelyen a helyi tótumfaktum, a bulibasa úgyszólván ilyen gyalázatosan beszélt, legalábbis fölnagyítva és önkényesen értelmezve a szomszéd eljárásának kétségtelen ügyességét, mi több, tökéletességét, s így engem téve meg újdonsült szomszédom árulójává, azzá, aki úgyszólván rasszista vadállatok, s ezen a helyi tótumfaktumokat értem, elé dobta őt, még ha naiv jó szándék által vezérelve is, tehát a sikertelen mentési kísérlet után egy-egy alkoholmentes sör mellett, mivel a szomszéd vallási okok miatt nem iszik alkoholt, megfigyeltem, hogy e vádbeszéd után nem ő, hanem én érzem megalázva és kifosztva magam, én tudnék ordítani a dühtől, az itt esett igazságtalanságtól, én vagyok kiforgatva jóhiszeműségemből, míg ő mintegy a sokat tapasztaltak nyugalmával veszi tudomásul a helyi tótumfaktum őrjöngő, s látnom kellett, csupán az én szememben őrjöngő beszédét, nem háborodik fel, ezt eleinte gőgös érzékenységgel, érzéketlenségének vagy tudatlanságának tudtam be, nem is érzi, gondoltam, hogy belegázoltak emberi méltóságába, s még hangsúlyoztam is, miközben ittuk a sört, hogy itt kifejezetten a bőrszíne miatt, vagyis hogy ő cigány, kell

mindezt elszenvedje, mintegy felvilágosító szándékkal tudomására kívánván hozni, hogy mi is az, amit ő most elszenvedni kényszerült, miattam, az én jótekonynak szánt közreműködésemnek köszönhetően, de erre is csak bölintott vagy hümmentett inkább, mint aki érti is, meg nem is, igaz is, meg nem is, egyetért, meg nem is ezzel az állítással, másvalami járhatott a fejében, a végjátékban sem a méltósága foglalkoztatta, pusztán arról érdeklődött, hogyan szállíthatná el az udvaráról az előző lakók által felgyűjtött hatalmas kupac szemetet, ezt kérdezte a másik helyi tótumfaktumtól, aki szintén jelen volt, mintegy saját száját és más talpakat nyalogató ebként, a vádbeszéd elhangzásakor, de csak most, a végén juthatott szóhoz, hiszen a helyi tótumfaktum a maga nemében mesteri szózata mindannyiunkat elnémított, bár a többi tanú vélhetően csodálatában és saját szempontjának hatásos érvényre jutása miatt némult el, míg engem a démonikus politikai erők élő bizonyossága inkább, amikor is némasága feloldódásának, mint egy csahos kutya, akként adta tanújelét, hogy a helyi tótumfaktum, úgyszólván bulibasa korábbi szónoklata egyes ízes fordulatait jóval kisebb szónoki tehetséggel, hogy azt ne mondjam, ízetlenül újravariálva közölte, hogy ő, vagyis a szomszédom ne foglalkozzék egyáltalán az udvarán lévő hatalmas kupac szeméttel, hanem mihamarabb azon törje a fejét, hogy költözzék el onnan, vigye magával a cigány pereputtyát, ne is cigánykodják immár többet a szeméttel, a szemetet majd elintézik az új lakók, akik utánuk jönnek, tehát a *szemét* érdekelte őt, a szomszédot, nem a *méltósága*, pontosabban a szemét mint méltóságának az akadálya, a méltósága materiális feltételei, már ha tudna így beszélni, hogy „materiális” meg „feltételei”, és ez, éppen ez a válasz a kérdésre, hogy honnan tudhatta mindezt jó előre, hogy honnan ered ügyessége, ami javára íródik, tudniillik hogy nem a méltóság, hanem a konkrét életkörülmények, nem az öntudat, hanem a szemétkupac, hogy nem akar belefulladásni saját udvarán a szeméttel, amit a szemétszállító cégnek nem áll módjában elszállítani, mint ahogy a csahos eb szájnyalogató utószónoklatából végül nagy nehezen kihámozható volt, képezi gondolkodásának úgynevezett filozófiai alapját, és ez a kíméletlenül gyakorlati nézőpont, amely mögött nyilván az üldöztetés, éhezés, menekülés hosszadalmas évei és helyi tótumfaktumok, úgyszólván bulibasák, rendőrök, vallatósiztek, továbbá egyéb, akár önjelölt helyi és globális uzurpátorok, hatalmasságok zaklatásainak, szónoklatainak hosszadalmas áradata áll, s amely már szó szerint a szeme járását és kezének mozdulatait is meghatározza, képezi az említett ügyesség tapasztalati eredetét, innen jön ez a zavarba ejtő, indiszkrét, mármár amorálisnak mondható figyelem, amellyel mögém tekint, nem rám, és

a túlságosan is tökéletes jogi eljárás készsége mint elővigyázatosság is innen, ami őt, aki mégiscsak jogon kívüli egy bizonyos értelemben, rögtön gyanús-
sá is teszi a törvények képviselői szemében,

mert ahogy hirtelen a zsebébe nyúl az utas a buszon, hogy okostelefonját megmarkolja, vagy összegombolja hanyagul nyitva hagyott kabátját, amelynek belső zsebében lapul a pénztárcája, amikor,

ahogy a pénztárosnő alig észrevehetően görcsbe rándul, elfordítja tekintetét a vevőről, és a bejárat felé kapkodva tekintetét folytatja az áruk qr-kódjának beolvasását, de közben a vevőnek is, mintegy rá-rápillantva, fel akarja hívni a figyelmét arra, hogy,

ahogy elhúzza száját a tanár az osztályteremben, amikor késve,

ahogy az osztályteremben a gyerekek szaglászni kezdenek, és megkérik a tanár urat, hogy kinyithatják, ugye, az ablakot, amikor,

ahogy a rendőrből felszabadul a helyes állampolgári viselkedésről, a munka becsületéről, a higiénéről és az erkölcsről való többlettudás, ha,

ahogy a jegyellenőr a vonaton undorát rosszul palástolja, amikor,

ahogy ösztönösen másik útvonalat választasz, ha azon, amelyiken mentél volna, épp,

ahogy túlzott udvariassággal kerülöd annak kimondását, amit gondolsz, amikor

felszál a buszra,

többedmagával belép a bevásárlóközpontba,

iskolába jön,

elhagyja az osztálytermet,

igazoltatja őt rutinból az utcán,

vonaton utazik,

szembe jönnek veled,

róla beszélsz,

éppen ilyen volt az én gyanakvásom is, miután leleplezte jellemhibámat a cigarettázás miatt, és magának ajándékoztatta velem a használt cipőt állítólagosan meghúlt fiának, éppen úgy kezdtem én is gondolkodni azon, hogy nem vagyok-e veszélyben a szónak akár többféle értelmében, fizikailag, morálisan, anyagilag is, nem szolgáltatom-e túlságosan ki neki magam, amikor éppen az ő érdekében, ahogy a helyi tótumfaktummal való, az alap-
talan pletykákat és gyanakvást, netán lincselést elkerülendő, vádbeszédbe forduló beszélgetésünket megszerveztem, vélek cselekedni, nem leszek-e önnön naivitásom áldozataként egyszersmind az ő *túsz*a, és itt legalábbis kétér-

telmű ez a szó, tekintve, hogy lehetne ő akár bűnöző is, s ennyiben joggal gondolhatnék arra, hogy nemcsak magamat sodrom veszélybe, de családomat, sőt a községet, ezt a magyar közösséget is, meg a helyi tótumfaktumokat, amikor egy cigány embert, mintegy bizalmat és reményt keltve benne, egyszerűen szomszédként fogadok a kazánházban, és beszélgetek vele, aki ezáltal teret nyer arra, hogy megkapaszkodjék, lecövekeljen, berendezkedjék itt, ahelyett, hogy ugató kutyaként én is az üldözők közé állnék, elfordítanám a fejem, ha látom az utcán, nem fogadnám a köszönését, sőt köszönését zaklatásnak, legalábbis tolakodásnak érzékelném, és arra gondolnék felháborodva, hogy „a por is tudja, hol a helye”, miként az egyik szomszéd, aki az aláírásgyűjtő akciót is szervezte, olyan plasztikusan megfogalmazta ezt az igazságot, amikor kifejezte, hogy amennyiben a cigányok utcájában vett volna házat a szomszéd, vagy a falu szélén, akkor még úgy-ahogy rendben volna, hogy ebbe a faluba költözik mint cigány, másrészt azért is, mert még ha nem is bűnöző, ha csak egyszerű tyúktolvaj is, metaforikusan értve a szót, akit mintegy az életkörülményei kényszerítettek valamilyen apróbb jogtalanság elkövetésére, ami életkörülményei tekintetében egészen jól megérthető, tehát amennyiben nem elkötelezett a bűn iránt, pusztán annak csapdájába esett is, bízhatok-e vajon abban, hogy közeledésemet nem érti félre, hogy érzelmileg kezelni tudja az én feléje irányuló segítőkészségemet, hiszen nem a már több példán bemutatott gyakorlati ügyesség, sőt gyakorlati fölény a bizonyíték rá, hogy a birtokló vagy mohón birtokolni vágyó tekintetből kiolvasható szerzési vágy olykor elhatalmasodik rajta, eszközként, saját túlélése fegyvereként tud és akar tekinteni rám, egyszóval tehát kihasználnál, ha így, ha úgy, valamiképpen mindenképp kiszolgáltatatom magam neki, hogy lehet kikerülni tehát, elmélkedtem, hogy saját jóságomnak, vagy amit annak gondolok, a túszává váljak, és túszává ezáltal mindazoknak, akiknek a jóság is csak ürügy, túlélésük vagy fölülkerekedésük alkalma, egyszóval gyengeség, holott számára minden bizonnyal nem a jóságról van itt szó, hanem az igazságról, mint ahogyan meg is fogalmazta egy alkalommal, szintén a kazánházban, hogy „de hát az elnök úr”, ezen a tótumfaktumot, úgyszólván bulibasát értette, „miért nem akarja meglátni”, és itt egy pillanatra elgondolkodott, hogy milyen szót is használjon, majd legyőzve az elé tornyosuló nyelvi, fogalmi, filozófiai akadályokat, azt mondta, „az igazságot”, és ebben a győzelemben megint mintha túl messzire merészkedett volna, feltehetőleg ezért kellett ezen sokat gondolkodnom még időközben, hogy de hát micsoda igazságról is lett légyen szó egészen pontosan, a jogról talán, hogy nem találhatni törvényi kivetnivalót abban, hogy ő itt vett házat, még-

is vádolják valamivel, nem tudni egész pontosan, mivel, tehát az igazság az ő jogi értelemben vett ártatlansága lenne, vagy az igazság, épp ellenkezőleg, az elnöki gőg, amellyel, mint nyilván ő maga is tudja, a tótumfaktum a kivásárlás összegének önkéntes adományozással való összegyűjtésére biztatja ezt a színmagyar közösséget, sőt felelőtlenséggel is vádolja azokat, akik nem akarnának adományozni, mivel, mint állítja, „a közösség jövője” múlik ezen, mármint azon, hogy ő itt lakik, vagy nem, vagy az igazság egészen egyszerűen annak az ellenkezője, ami van, s mindannak a hiánya, jogvédelemnek, élelemnek, fűtésnek, a fia egészségének és ép elméjének, a lányai boldog életének, s hogy ne legyenek a prostitúciónak, az emberkereskedelemnek kiszolgáltatva, a nem kolduló életnek, a pénznek, a nem büntetett előéletnek, egy, vagyis két szóval annak, ami nincs, nem adatott,

az igazság a bomba, a tűz, a szenvedély, s mint ilyen, tévedés, az igazság hit, vagyis a nemtudás, az igazság nincs, mert az igazság árulás, az igazság nincs jelen, az igazság lesz, fűrészpör, izzadás, a nyugalom, minden nyugalmon túl, ami van, de eltűnik–visszatér, a kereszt, de hát az is micsoda, az igazság, kérdeztem magamban, mert ő mondta, nem én, hogy „az igazságot”, amit nem akar, mindegy is, hogy ki, meglátni, az igazság akarat kérdése tehát, míg én eközben a pusztai jóságban tapicskoltam, ebben a pocsolóban, alkalmi munkát, élelmet szereztem neki, cipőt adtam, és elmélkedtem a sanyarú sorsáról, Júdása volnék ennek az embernek?, vagy Pilátusa inkább?, aki, ahogyan századokkal később egy írásmagyarázó megjegyezte, pusztai *tájékoztatlanságból* védeni akarta az áruló rabbit, s jósága éppen ebből a tájékoztatlanságból fakadt, jónak lenni ekképp fogyatékosnak inkább, mint erény, túlságosan is tudtam, hogy mit akarok, jó akartam lenni, s a jóság áttekinthetővé, sőt átlátszóvá tett, és nyomoztam utána, spekuláltam, hogy jól lehessenek jó, hogy csökkentsem jóságom fogyatékososságait, és eközben szomjazni kezdtem az igazság kristálykése után, az igazság az, hegemon, felelhetne volna, de nem felelt semmit, dadogott valamit a vallásáról, amikor a tótumfaktum kérdezte, péntekista, vagy ilyesmi, nem firtattam, nem is juthattam ott szóhoz, a szétszórt szavak azonban elgondolkodtattak, hogy tehát hívő, ha minden igaz, egyrészt nem iszik alkoholt és nem cigarettázik tizenhat éve, másrészt pedig már tizenegy évesen elkezdett cigizni, és bűnözőnek tekintik, harmadrészt ezek így összefüggenek talán, a tetoválások, melyek Káinra utalnak, a bűn, a bűnhődés, a megtérés, a tiszta élet, hogy itt egy megtért bűnös lélekről van szó, vagy valakivel, aki kiegyezett a bűnnel, ez is ott csenghetett a csendben, mielőtt kimondta, hogy: „az igazságot”, a

megtorpanásban, hogy az igazság, ahogy ő kimondja a szót, az az ő megváltója, a krisztus, hogy miért nem akarja az elnök úr meglátni *őt*, és azon is el kellett gondolkodnom mindezek után, hogy nem éppen ez, a hit teszi *őt* mohóvá, szomjassá, éhessé, ragadozó szívűvé, hisz az igazságban mindig van udvariatlanság, van túlzás, van rombolás, sőt még az erőszak egyféle kegyelme sem áll tőle, az igazságtól nagyon távol, ha jön, már amennyiben a hétköznapi gonoszsághoz és jósághoz viszonyítjuk, a valósághoz meg az erkölcsökhöz, amelyekhez képest az igazság mégiscsak forradalom és transzcendencia, minden létező erkölcsi és közösségi viszonyok tagadása, vagy legalábbis diszkrét zárójelek közé helyezése, ezáltal pedig magától értetődésük rafináltan egyszerű megkérdőjelezése, vakolni is meglehet tőle, míg a jóság például legföljebb belátható reformok kérdése vagy követelése ehhez képest, gondolta-e volna, gondoltam, a tótumfaktum úr, hogy a „közösség jövőjét”, amelyért ő olyan komolyan felelősnek érzi magát, épp az igazságnak ez a gyengéden-brutális erőszakos többlete veszélyezteti, nem az, hogy cigány, egy írástudatlan, mégis kellő ügyességgel, előrelátással, szerzési vágygal és nem utolsósorban az igazság rejtélyes szavával hitből is megáldott gábor, akinek státusa a gáborok között ugyanakkor valamilyen rejtélyes okból olyan alacsony, hogy sógornője is rászólhat, hogy hallgasson vagy mondjon valamit, amikor saját házában idegen ember kérdezi *őt*, ilyesmi, mondta a szakértő, akivel konzultálnom kellett egy idő után, gáboroknál, ahol a hierarchia és a hagyomány olyan erős, nem fordulhatna elő, és innen már tényleg elsötétül minden, pláne, ha figyelembe veszem, hogy mit mondtak a gyergyói gáborok „azokról”, az állomás környékén lakó cigányokról, akiket sejpeseknek is neveznek, hogy például nem dolgoztak azok egy nap nem sok, annyit se, s hogy lopnak, mert a szomszéd is ezek közül való a vajdájukkal együtt, akinek maga felé jár a keze, mint mondta, a veje például szintén börtönben volt, és akkor a felesége, ennek az én szomszédomnak a lánya egy másik férfihoz ment, nem várta meg a börtönből a férjét, és így született meg Matyi, aki, miután a vej kijött a börtönből, a külső sötétségre vettetett, nem lett elfogadva, és ő az a kisfiú, aki azóta is itt van velem, a szomszédnál, titokban, rejtve, az unokája, akit, ahogy mondta, „kétéves kora óta én neveltem”, „miért, mi van a szüleivel”, kérdeztem, mert akkor még nem ismertem a lánya történetét, gondolkodott, hogy hogyan is fogalmazza meg ezzel kapcsolatban az igazságot, „azért, mert”, kezdte, és megtorpant, hogy mit lehet itt mondani egy ilyen tájékozatlan, a jóságban tapicskoló embernek, „azért, apja, mert szeretem”, mondta végül, mintha átvágott volna egy csomót, és ahogy megtalálta ezt a szót, hogy „apja”, amivel mint-

egy vállon veregetett, ezt a jósaától már szinte lucskos fickót, szinte nevetnem kellett, de mégsem nevettem, mert nem hittem, hogy ez ennyire egyszerű, s most, hogy már ismerem a kisfiú történetét, joggal kételkedhetnék is a korábbi szavai igazságában, mondhatnám, hogy „nem azért, apja, mert szereted, hanem azért, apja, mert az anyja, vagyis a lányod egy bűdös kurva”, nagyon könnyű lenne ezt mondani, csak hát szeretet is kell legyen ott, ahol egy bűdös kurvának, akit nemtudás okán nevezünk így, aki a lánya, a kisfiát neveli, aki persze élő bizonyíték arra, amit az aláírásgyűjtők meg a tótumfaktumok is mondanak, hogy ezek itt majd annyian lesznek, azt se tudni, ki kinek a fia-lánya-borja, hogy végképp megfertőzik ezt a velejéig tiszta magyar közösséget, és az igazság egyszerű szava mögött elágaznak az ösvények, s végül is nem lehet megfejtetni a titkot, nem lehet rákérdezni, mert nincsenek meg hozzá a megfelelő szavak, mert mindenre, ami végül is ezer irányba elágazik, csak ez az egyetlen szó áll a rendelkezésére, az igazság, „az igazság, apja!”, de így legalább nem válik áttekinthetővé, hogy bűn, titok, szenvedés, hit, hagyomány vagy másvalami az, ami lappang még itt, ebben az alattomos párhuzamos világban, maradjunk tehát annyiban, hogy ő az idegen az utcában, aki miatt leesnek a lakásarak, ez legalább mérhető, meg az igazság miatt is leesnek, a por helyének eltévesztése miatt, ugye, mert végül is nem tudhatom, kicsoda is az új szomszéd, kisstílusú bűnöző, megtévedt és megtért férfi, esetleg *haszid cigány*, az igazság edénye, az igazságé, mely a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadja be, fénylik attól még tovább, vagy egészen másvalaki. Egyébként Ábelnek hívják.